

N:o 20.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 11 Mars 1905.
— — — — — Andra Kammaren den 11 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion
angående lagstiftningsåtgärder för stiftande af illojal
konkurrens.*

(Lagutskottets utlåtande n:o 9.)

Till Konungen.

Frågan om vidtagande af åtgärder för stäffjande af så kallad illojal konkurrens är en angelägenhet, som sedan flere år tillbaka är föremål för största uppmärksamhet inom sakkunniga och intresserade kretsar, och har genom enskild motionärs framställning blifvit föremål för behandling vid innevarande riksdag.

Den faktiska tillvaron af missförhållanden uti ifrågavarande afseende lærer ej af någon kunna bestridas. En blott hänvisning till den dagliga erfarenhetens talrika vittnesbörd bör i hvarje fall vara tillfyllest att ådagalägga, hurusom den illojala konkurrensen inom handelsvärlden äfven i vårt land nått en afsevärd omfattning och framträder i många och skiftande former.

Huruvida man får och med någon framgång kan genom lagstiftning ingripa mot dessa missförhållanden, är däremot ett spörsmål, hvarom olika meningar yppat sig. Riksdagen har emellertid kommit till den öfvertygelsen, att detta spörsmål bör besvaras jakande. Att lagstifta i före-

varande ämne synes Riksdagen ej stå i strid med vårt rättssystem, som upptagit principen om det straffbara i skadegörelse genom bedrägligt eller oredligt förfarande. Det gäller här endast att upprätthålla denna princip i ett visst fall, där strafflagens fordran af utredande bevisning om att skada verkligen inträffat lägger hinder i vägen för principen att komma till sin rätt. Särskilda straffbestämmelser i enahanda syfte för andra fall finnas ock redan. Något ingrepp genom lagstiftningen i en för affärlifvet nödig och nyttig frihet torde icke behöfva befaras. Det kan invändas, att det är svårt eller omöjligt att på lagstiftningens väg finna bot för den illojala konkurrensen i alla de mångskiftande former, hvori den redan framträdt eller kan antagas komma att i framtiden visa sig, men däri ligger enligt Riksdagens mening icke någon giltig anledning att ställa sig helt afvisande emot hvarje ingripande af lagstiftningen på ifrågavarande område. Redan tillvaron af en lagstiftning, som präglar illojal konkurrens såsom förkastlig och otillätlig, är efter Riksdagens mening ägnad att i väsentlig mån förebygga det onda och särskildt att hindra dess spridning i vidare kretsar. Dessutom är det ingalunda ådaga-lagdt och näppeligen ens sannolikt, att en lagstiftning i ämnet ovillkorligen kommer att besitta endast en ringa grad af effektivitet, om ock erkännas måste, att ett kraftigt inskridande emot den illojala konkurrensens yttringar förutsätter vissa förändringar i vår rättsförfattning. I detta afseende har under frågans behandling framhållits, att den allmännast förekommande formen af illojal konkurrens — den svindelaktiga reklamen — ej kan såsom sig bör stäffjas, med mindre ändring vidtages i tryckfrihetsförordningen i riktning att göra vederbörande annonsör ansvarig för innehållet i de uti tidningarna och pressen i öfrigt förekommande annonser af ifrågavarande slag. Tillika har betonats, att vår rätts regler för bevisning af skadeståndsanspråk lägga hinder i vägen för att tillförsäkra nödigt skydd åt den, som drabbas af den illojala konkurrensens verkningar, ity att det i de flesta fall skulle vara omöjligt att, såsom vår rätt fordrar, bevisa icke blott att skada uppstått utan jämväl till hvilket belopp densamma uppgår. Riksdagen, som erkänner befogenheten af de sålunda framställda erinringarna, anser emellertid desamma ej behöfva föranleda undanskjutande af frågans lösning. Hvad beträffar den ifrågasatta ändringen i tryckfrihetsförordningen, torde dock i samband med den nödiga utredningen af frågan i öfrigt böra tagas under öfvervägande, huruvida och på hvad sätt sådan ändring lämpligen må åvåga-bringas; och hvad bevisningsfrågan angår, synes målet kunna vinnas

äfvén utan samband med den redan länge på dagordningon stående, men allt hitintills ännu olösta frågan om fullständigt genomförande i vår lagstiftning af den fria bevispröfningens grundsats, nämligen därigenom att ur det vid flera tillfällen framlagda omfattande lagförslaget härom utbrötes och särskildt för sig infördes bestämmelsen om befogenhet för rätten att, där ej fullständig utredning angående skadas omfång blifvit förebragt, bestämma skadeståndet till det belopp, som med afseende å upplysta eller eljest af rätten kända förhållanden prövas skäligt.

Då Riksdagen sedermera öfvergår att uttala sig angående lämpligaste sättet att för vårt lands vidkommande införa lagstiftningsskydd emot illojal konkurrens, vill Riksdagen såsom sin uppfattning framhålla, att det franska systemet, enligt hvilket i lagen endast meddelats en allmän bestämmelse om skyldighet för enhver, som förorsakar annan skada, att därför utgifva ersättning, hvaremot åt lagskipningen öfverlämnas att för hvarje särskildt fall bedöma, huruvida illojal konkurrens föreligger, visserligen ur teoretisk synpunkt torde vara att föredraga framför den tyska lagstiftningsprincipen att specialisera de fall, då illojal konkurrens skall anses vara för handen; men å andra sidan hvilar tillämpningen af det franska systemet i långt högre mån än den tyska lagstiftningen på förutsättningen af särskilda, med speciell fackkunskap om affärsförhållanden utrustade domstolar. Vår nuvarande domstolsorganisation kan därför näppe- ligen anses lämplig för det franska systemets införande. Äfvén med användande af det tyska systemet torde det låta sig göra att träffa de mest framträdande missförhållandena på konkurrensens område, och man erhåller därjämte, om lagstiftningen riktas endast emot vissa på förhand bestämda former af illojal konkurrens, ökad trygghet för en likformig lagtillämpning. Samtliga handelskorporationer, som i ärendet uttalat sig, hafva också förordat en lagstiftning efter förebild af det tyska systemet, och det synes alltså äfvén från denna synpunkt vara skäl att inskränka lagstiftningen emot illojal konkurrens till vissa särskilda fall i stället för att under en allmän bestämmelse inrymma alla former af dylik konkurrens.

Då det sedermera gäller att afgöra, hvilka yttringar af den illojala konkurrensen, som böra göras till föremål för lagstiftningens ingripande, bör det efter Riksdagens mening tillses, att i främsta rummet åtgärder vidtagas emot sådana konkurrensformer, hvilka innebära skadande af annans näring eller kredit genom missledande påståenden eller åtgärder, hvaraf de vanligaste torde vara falsk uppgift, att konkurrent är konkursmässig eller att hans affär upphört, missledande uppgift om beskaffenheten af

konkurrents fabrikat och utspridande af konkurrents prisnotering eller leveransbetingelser på missledande vis i ändamål att därefter underbjuda i pris eller öfverbjuda i leveransvillkor. Såsom riktade emot viss person eller viss affär innebära dylika handlingar efter Riksdagens mening såväl subjektivt som objektivt någonting mera straffvärdt än de konkurrensyttringar, som bestå allenast i ohemult framhåfvande af den egna affärens och de egna varornas förträfflighet. Äfven dessa sistnämnda konkurrensformer äro visserligen förkastliga, men för lagstiftningen torde det ej vara skäl att i vidare mån ingripa emot desamma, än som påkallas af angelägenheten att skydda allmänheten eller konkurrerande affärer emot ekonomisk förlust. I ett flertal fall torde nämligen dylika till svindelaktig reklam hänförliga framställningar, ehuru ur subjektiv synpunkt brottsliga, i objektivt hänseende icke innebära någon fara för att den köpande allmänheten därigenom bibringas oriktiga föreställningar. Så till exempel lära ej för enhver uppenbara öfverdrifter i framhållandet af en affärs omfattning och dylikt kunna medföra någon ekonomisk skada vare sig för allmänheten eller konkurrerande affärer. Annorlunda blifver naturligtvis fallet i fråga om uppgifter, hvilkas sanningsenlighet allmänheten är fullständigt ur stånd att bedöma och som således verkligen kunna missleda och förleda den köpande allmänheten. Hänsynen till såväl allmänheten som de konkurrerande affärernas intresse synes därvid kräfva den skyldiges bestraffande och fällande till skadestånd.

En yttring af illojal konkurrens, som erbjuder åtskillig likhet med sist omnämnda art samt enligt Riksdagens åsikt bör bestraffas, är *föregifven* konkursrealisation.

Hvad frågan i öfrigt angår kan Riksdagen för närvarande ej ingå i närmare uttalande därom, utan anhåller Riksdagen, det Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, hvilka lagbestämmelser kunna anses erforderliga och lämpliga till stärfjande af illojal konkurrens, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill den verkställda utredningen kan föranleda.

Stockholm den 11 mars 1905.

Med undersätlig vördnad.